چەند سەرنجێک لەسەرهێرشەکەی ئێران بۆسەرئیسڕائیل وئاکامەکانی!.. حەسەن ڕازانی

لە تۆڵەی ئەوهێرشەی کە ئیسڕائیل کردیە سەر کونسوڵیەی ئێران لە دیمەشقی پایتەختی سوریاو چەندین گەورە بەرپرسی پاسدارانی کوشت، ئێران لە رۆژی 13 و بەیانی زووی14ی ئەم مانگی نیسانەدا هێرشی تۆڵەی خۆی بۆ سەر ئیسڕائیل ئەنجامدا! لە بۆ ئەنجامدانی ئەو تۆڵەیەش پێش وەختە ئێران ئیسڕائیلی ئاگادارکردەوە وکاتێکی دیاریکراوی جێمتمانەشی دانا کە بریتیبوو لە ٢٤ بۆ ٤٨ سەعات کە هێرش دەکاتە سەر ئیسڕائیل و تۆڵەی خۆی لێدەکاتەوە!

ئێران هێرشەکەی ئەنجامدا و بەڵێنەکەی بە ڕاستگۆیانە ڕێک لەو کاتەدا جێبەجێکرد کە بە ئیسڕائیلی دیاریکردبوو! بە پێی دەزگاکانی ڕاگەیاندنی ئیسڕائیلی و جەزیرەی قەتەڕ و هەروەها بە پێی قسەکانی گیلاد ئەردان Gilad Erdan نوینەری ئیسڕائیل لە کۆبوونەوەی بەپەلەی ئەنجومەنی ئاسایشی سەر بە نەتەوە یەکگرتووەکان کە تایبەت بوو بە هێرشی ئێران بەسەر ئیسڕائیل، دەرکەوت کە ئێران لەو هێرشەدا 170 دڕۆن و 30 ساروخی درێژمەودای کروز و 120 ساروخی درێژمەودای بالیستیکی بەکار هێناوە بە دەیان تەن لە تەقەمەنی هەستیارو بەهێزەوە!

بە دەرخستنی چەند سەرنجێک لەسەر ئەو هێرشە دەردەکەوێت کە تەواوی ئەو هێرشەی ئێران بەسەر ئیسڕائیل لە ڕووی سیاسی و نێونەتەوەییەوە بە قازانجی ئیسڕائیل و زەرەری ئێران خودی خۆی شکایەوە چونکە:

یەکەم: پێش ئەو هێرشەی ئێران دەوڵەتی عیبڕی ئیسڕائیل بە هۆی کێشەی فەلەستینەوە هەم لە ناوخۆیداو هەم لە ڕووی نێو نەتەوەییەوە ئۆتۆریتەی سیاسی و پشگیری نێو نەتەوەیی و تەنانەت هێی هەرە دۆستەکانیشی ڕووی لە خوارە بوو، بەڵام ئەو هێرشەی ئێستای ئێران هاوکێشەکەی ڕێک پێچەوانە کردەوە. ئیسڕائیل ئێستا لە ڕووی سیاسی و نێو نەتەوەییەوە ئۆتۆریتەی ڕووی لەسەرەو هێی ئێرانیش ڕووی لە خوارەیە!

دووەم : ئەو هەموو ساروخە کروزەو مەودا دوورهاوێژانەو نزیکەی دووسەد فڕۆکەی دڕۆن، کە هەندێک سەرچاوە بە نزیکەی چوارسەد

دەنیان دادەنین، بە دەیان تەن تەقەمەنی هەستیارو بەهێزەوە لە چەندین لاوە هێرش دەکرێتە سەر ئیسرائیل بەڵام هەموو زەرەری دەوڵەتی ئیسرائیل لە ڕووی گیانییەوە بریتیبوو لە بریندار بوونی کچێکی بەدەوی منداڵی تەمەن حەوت ساڵ بەڵام بەسووکی. ئێران بەم هێرشە توانی چی بکات و چی دەویست بیکات لە ئیسرائیل؟

سێهەم : بە بڕوای من، ئەو هێرشەی ئێران ناچاریی بوو بۆ ئێران. ئەو هێرشە وەڵام دانەوەی ئاخوندەکان بوو بە فشاری ناوخۆی ئێران و هەروەها وەک وەبەرهێنانێکی سیاسیانەی ناوخۆیی بوو ، هەروەها وەڵامدانەوە بوو بە فشاری جیهانی ئیسلامیی بە تایبەتی جیهانی شیعەگەرایی، وەڵام دانەوە بوو بە فشاری حەمساویەکان و بابەتی دیفاع لە قودس و کێشەی فەلەستین و لە لایەکی تریشەوە بەڵێنێکی دابوو کە وەڵامی دەبێ بە ئیسرائیل و ئەو هێرشەش وەک سڕینی ئارەقەی ڕووی سیستەمی ئاخوندگەرایی بوو!

چوارەم : بە بڕوای من، بەو هێرشەی ئێران بۆ سەر ئیسرائیل بابەتی غەززەو خەڵکی داماوی فەلەستین و کێشەی فەلەستین و هێرشی ئیسرائیل بۆ سەر شارو ناوچەی ڕەفەح کەوتە دواوەو بابەتی ئێران ئیسرائیل بوو بە بابەتی سەرەکی ناوخۆ و نێو نەتەوەیی. ئێران بەم کارەی کێشەی غەززەی هێنایە دواوە..ئەمەش وەک هاوکارییەک بوو بە ئیسرائیل!

پێنجەم: من پێم وایە بەو هێرشەی ئێران بۆ سەر ئیسرائیل چاوی ناوخۆ و نێو نەتەوەیی ڕووی پێ لە ئیسرائیل و هێرشەکانی ئیسرائیل بۆ سەر خەڵکی فەلەستین و غەززە وەرگێڕاو خەریکی کرد بە ئێرانەوە..ئەمەش هاوکاری ئیسرائیلی کرد لە ڕووی سیاسییەوە!

شەشەم : ئێران بە و هێرشەی بۆ سەر ئیسرائیل هێزی خۆی نیشانی ناوخۆ و نێودەوڵەتی دا کە تواناو هێزی سەربازی چەندە و لە چ ئاستێکدایە ئەگەر بیەوێت شەڕ لە گەڵ ئیسرائیل بکات؟ ئێران نیشانی ناوخۆ و نێو نەتەوەیی دا کە بەو هەموو هێرشە بەرفراوانە مووشەکی و درۆنیە نەیتوانی زەرەرێک بە ئیسرائیل بگەیەنێت! نیشانی دا کە هەمووی هاش و هوشی ئیعلامیی بوو! خەڵک وای لە ئێران ڕا دەبینی کە ئیسرائیل لە یەکەم هێرشدا هەر قوت بدات !

حەوتەم : بە بڕوای من، ئێران بەو هێرشەی کە کردیە سەر ئیسرائیل بۆی دەرکەوت کە ناتوانێت لە ڕووی سەربازییەوە ڕووبەڕووی ئیسرائیل ببێتەوە! چونکە بەو هەموو هێرشە گەورەیەی نەی توانی زەرەرێک بە

ئیسڕائیل بگەیەنێت! هەموو ساروخ و دڕۆنەکانی لە ئاسماندا پێش ئەوەی بگەن و زووربەیان لە نیوەی ڕێ تەقێنرانەوە! لێرەدا زانست و پێشکەوتن و تەکنەلۆجیای سەردەم کەوتە بەرامبەرکێ لەگەڵ هاش و هوشی ئیعلامیی سیستەمی ئاخوندی! هەموو کەسیش شاهیدە کام لا دەیباتەوە.

هەشتەم : ئەو هێرشەی ئێران بۆ سەر ئیسڕائیل وەک پشتگیرییەک شکایەوە بە دەوڵەتی عیبری ئیسڕائیل چونکە هەندێک دەوڵەت کە خەریک بوو لە ئیسڕائیل دەتەکینەوە هێنانیەوە بەلای ئیسڕائیل، تەنانەت ئەمریکا خەریکی تەکینەوە بوو. ئەم هێرشە ئەمریکاو چەندین دەوڵەتی گەورەی تری هێنانەوە مەیدان بۆ هاوکاری ئیسڕائیل! ئێران لێرەدا هاوکاری ئیسڕائیلی کرد لە ڕووی سیاسی و نێونەتەوەییەوە!

نۆهەم: بە بڕوای من، هێرشی حەمساوییەکان بۆ سەر ئیسڕائیل بە کتوپڕی و کوشتنی بە سەدان لە خەڵکی بێتاوانی جولەکە و بە دیلگرتنی بە سەدانی تر هەلی ڕەخساند بۆ دەوڵەتی عیبری ئیسرائیل کە ئەوە بکات کە کردی و ئێستاش بەردەوامە ولەوە دەچێت زۆریش لەوە خەراپتر بکات بە خەڵکی داماوی فەلەستین! بە هەمان شێوەش هێرشی ئێرانیش بۆ سەر ئیسڕائیل هەلێک دەدا بە ئیسڕائیل کە لەمەودوا دەستی کراوە بێت لە ژێر بیانووی ئێران هەڕەشەیە بۆ سەر دەوڵەتی عیبری ئیسڕائیل لەوانەیە درەنگ یان زوو ئیسڕائیل بە هاوکاری لەملاولەولاوە لە ئەتۆمەکەی ئێران بدات و بۆ هەتا هەتایە لە کاری بخات یان زیانی گەورەی پێبگەیەنێت، یاخود زیانی تر بە ئێران بگەیەنێت!

دەیەم: هەر لە ئێستاوە دەوڵەتانی عەرەبی ڕایان گەیاند کە ناهێڵن ئێران ئاسمانیان بەکاربهێنێت لە دژی ئیسڕائیل بۆ نموونە ئوردون بە ڕەسمی ڕای گەیاند. ئەمەش هاوکاری ئیسڕائیل دەکات! بەڵام لە بەرامبەردا دەستەکانی ئیسڕائیل بۆ نموونە بەریتانیاو ئەمریکا بنکەی سەربازییان لە دەریای ناوەڕاست و عێراق و قەتەردا هەیەو بەکاریشیان دەهێنن لە دژی ئێران بۆ هاوکاری ئیسڕائیل!

یازدەیەم: چەندین دەوڵەتی عەرەبی بۆ نموونە سعودیەو ئوردون و میسر و دەوڵەتانی وەک فەرەنساو بەریتانیاو ئەمریکا هاوکاری ئیسڕائیلیان کرد لە خستنەخوارەوەی ئەو موشەک و دڕۆنانەی کە ئێران بۆ سەر ئیسڕائیلی بەڕێکردن. ئەمەش دەری خست کە ئیسڕائیل پاڵپشتی وڵاتانی ناتۆی هەیەو تەنانەت ئەوەتە هەندێک لە دەوڵەتانی عەرەبیش هاوکاری ئیسرائیل دەکەن لە دژی ئێران!

دوازدەیەم: بە نەزەری من ئێران نەی دەویست هیچ زەرەرێک بە ئیسرائیل بگەێنێت، جا یان لە ترسان بوو یان بەرژەوەندی و سیاسەتی ئاخوندەکان وای دەخواست، ئەگینا بەچی کات و ماوە دادەنێت و دەڵێت لە ماوەی ٢٤ بۆ ٤٨ سەعاتدا وەڵاممان دەبێ و هێرش بە سەر ئیسڕائیل دەکەین؟ ئەوە وەک و ئەوە وایە کە ئێران بە ئیسڕائیل و دەوڵەتەکەی بڵێت: ئەی دەوڵەتی ئیسڕائیل ئاگاتان لە خۆ بێت و خۆتان و خەتی دیفاعیتان ئامادە بکەن و مەهێڵن هیچ زیان بگات پێتان وا من ناچارم و دەبێ هێرش بکەمە سەرتان و ئەوەش خۆتان قایم بکەن. واتە ئێمە ناچارین شتێک بکەین و هێرش دەکەین!

ئاکامەکانی کردەوەکانی ئێران لە دژی ئیسڕائیل

ئێران بەو هێرشەی سوودی سیاسی نێونەتەوەیی بە ئیسڕائیل گەیاندو لە بەرامبەریشدا ئاستی خۆی پێهێنایە خوارەوەو زیانیشی بە کێشەی فەلەستین و غەززەی ئێستا گەیاند. هەلی دا بە ئیسڕائیل کە دەست کراوە بێت و هەر کات ویستی گورز لە ئێران بوەشێنێت
ئەو ئەودەوڵەتانەی کە کوردیان بەسەردا دابەش کراوەو بە ئارەزووی خۆیان چیان بوێت دەیکەن لە دژی کورد بەڵام نابێ وا بزانن کە نەتەوەو دەوڵەتی تر هەمان شێوەی کوردن و دەتوانن هەروا بکەن..
ئەوەتە ئێستای ناوچەکە دەری خست کە ئەگەر وابکەن لە بەرامبەر مست درێشیان لێدەدرێت . بە نموونە ئێران لە گەڵ جولەکەو دەوڵەتی عیبری!
دەوڵەتی عیبڕی ئیسڕائیل بە شیعارو هاشو هوشی ئیعلامیی لەسەر خەریتە ناسڕێتەوە کە حەمساویی و ئاخوندەکان بە فریودانی جیهانی ئیسلامی بەکاری دەهێنن.

لەساڵی ١٩٤٨ وە هەندێک حیزب و لایەن و دەوڵەت هەن لە جیهانی عەڕەبی و ئیسلامیدا داوای سڕینەوەی دەوڵەتی عیبڕی ئیسڕائیلیی دەکەن و لەسەر خەریتە نەیهێڵن تەنانەت هەندێک واوەتریشی بۆ دەڕۆن و دەڵێن دەبێ جولەکە هەر نەمێنێت لەسەر زەوی بەڵام پێچەوانەکەی دەردەکەوێت!

پرسیارێکی سیاسی لێرەدا سەردەردێنێت ئەوەیس ئەوەیە کە خەڵک دەپرسێت : ئەدی ورچە سپیەکە دەبێ کەی وەخەبەر بێت؟ خۆ وردە وردە دەوروبەرەکەی لەدەست دەدات؟

حەسەن ڕازانی

گــووفەکی وەرگێڕان.. بەختیــار محەمەد

کێ لەم بڕگەیە (لەم چەند ڕستەیە) تێدەگا: ((… لەپێکدا وەك شتێ دنیا لە بێدەنگییەکدا کە لە نێو یادەوەرییەکانەوە هاتبووە دەرەوە داپۆشرا و ون بوو. لەوەی کە دوور لە ئەستانبۆڵ، دوور لە هەمووان، لەوێدا بووم و خۆم ژیانی خۆم دروست دەکرد هەستم بە ڕەزامەندیی دەکرد))؟ ل 19 پتر لە دە جار و پازدە جارم خوێندەوە، ئەوجا بەحاڵ بڕەکی لێ تێگەیشتم. بەڕاستیی تاوانە وەرگێڕانی خراپ: تەعەدایە لە خوێنەری کورد و لە نووسەری ڕۆمانەکە؛ بەر لە هەر شتێکیش تەعەدایە لە زمانی کوردی دەکرێ.

ئەی ئەمە مانای چییە: ((شەمەندەفەرەکە کەمێك لە زەوییەکەی ئێمە نزیك بوویەوە، پاشان پێچی کردەوە و لە وێستگەکە ڕاوەستا.))؟ ل 20 ئایا هیچ کوردێك وەها دەئاخڤێ؟ کەس دەڵێ سەیارەکە، بایسکیلەکە، ماتۆڕەکە… کەمێك لە زەوییەکەی من نزیك بۆوە؟ قیتار، سەیارە، ماتۆڕ، شەمەندەفەر… لە ئێمە نزیك دەبنەوە، نەك لەو زەوییەی، کە ئێمە کاری تێدا دەکەین و لەسەری ڕاوەستاوین. زەوی هەیکەلێکی ئەندازەیی دیاریکراو نییە، تا ئەم تەنانەی لێ نزیك ببنەوە. بەنموونە ڕووبار (ئاو) کە خۆی بەشێکی ئۆرگانییە لە زەوی، ئەو لێی نزیك دەبێتەوە و دەتوانین بڵێین ئاوەکە، ڕووبارەکە، لافاوەکە لە زەوییەکەی ئێمە نزیك دەبێتەوە، چونکە ئاو خۆی بەشێکە لە پێکهاتەی خاك و بەشێکە لە ڕووی تەختایی ئەو. ئەم نزیك بوونەوەیە بۆ مرۆڤ و ئاژەڵ دەشێ، چونکە ئەوانیش بەشێکی ئۆرگانین لە خاك و زەوی. بەکورتی دەشێ بۆ ئاو و گیانلەبەر بڵێین لە زەوی نزیك دەبێتەوە، بەڵام بۆ تەنی مردوو نابێ. لەم بارەدا دەبێ بڵێین شەمەندەفەرەکە، سەیارەکە… لە ئێمە نزیك دەبۆوە، نەك لە زەوییەکەمان؛ یان ڕاستترە بگوترێ: شەمەندەفەرەکە لە نزیکی ئێمەوە تێدەپەڕی؛ یانیش لە نزیکی ئەو زەوییەوە تێدەپەڕی، کە ئێمە کارمان تێدا دەکرد (بیرمان لێ دەدا، چونکە تەوەری سەرەکی کار لە ڕۆمانەکەدا بیر لێدانە، هەموو ڕووداوەکان لە دەوری ئەم تەوەرەیەدا دەخولێنەوە)… ئەم برادەرە وەرگێڕە (تۆ بڵێی نووسەرەکە وای گوتبێ؟) بە شێوازێك باسی ڕاوەستان و ڕەوتی ڕۆیشتنی شەمەندەفەر دەکا، وەك بڵێی باس و

گەڕۆکە (سەیارە) بێ. پێدەچێ ئەم وەرگێڕە بە حەرفیی ئەم دەقەی وەرگێڕابێ، بۆیە هێندە بەربادە.

بەهەرحاڵ بزانن ئەو کوردییەی: ((دەمویست بیرکردنەوە لە ژنە قژسوورەکە نەك لە عەلی بەڵکوو لە خۆیشم بشارمەوە.))؟ ل37 بیرکردنەوە چۆن دەشاردرێتەوە؟ خۆ ماددە نییە تا بیشارینەوە؟ گەلێ، ئەمە واتای چییە: ((بەڵام ئەگەر وەستا مەحموود سێ چوار مەتر لە نێو زەویدا بووایە…))؟ ل 37 ئەی زەوی بەتاڵ چییە؟ ((بە نێو زەوییە بەتاڵ و کێڵگەکاندا)). ل41 بزانن چش دەڵێ: ((منیش وەك وەستا دوای کۆتایی کارەکە خۆم بە سێبەر دەگەیاند و سەیری عەلیم دەکرد…))! ل 41 توخوا تاوان نییە کورد وا قسە بکا: ((کاتێك زەینم بە دەوری ئەم بیرانەدا دەسووڕایەوە…))، ل41 یان: ((ڕۆژی چوارەم، کاتێك دەڕۆیشتم سەر لە قابلەمەی خواردنەکە بدەم…))؟ ل41 تۆ بزانە ئەو قسە عەجایبەی: ((هەموو شەوێك کاتی خۆرنشین، وەستا مەحموود لێی دەپرسیم…))! ل43 ئەدی بەوەی دەڵێن چ ((هەر ڕێك لەو کاتەدا، خۆر لە بەرانبەر چاوەکانماندا ئاوا دەبوو))؟ ل46 بە وەڕینی سەگیش دەڵێ: ((وەڕەی سەگەکان)). ل46 بشزانن چ دەڵێ: ((هەستم بە بۆنی ئەو ئاگرەی کوژابوویەوە و سێبەری ئەو دارسنەوبەرانەی بوونیان نەبوو دەکرد))؟!… ل46

ئەم برادەرە ئابڕووی ئەم کتێبەی بردووە و هەتکی کردووە؛ بۆیە من لێرە، لە لاپەڕە (146)، کە خۆی (326) لاپەڕەیە، واز لە خوێندنەوەی دەهێنم و چیدیکە ناتوانم لە سەری بەردەوام بم؛ ئەوەندەی خوێندیشمەوە، تێپزیم لە خۆم کرد.

وەرگێڕان تەنها زمانزانین نییە (ئەوە ئەگەر زمانزانێکی باشیش بیت)، بەڵکو هونەری نووسینیشە. وەرگێڕ نووسەرە، هەروەکو ئەو نووسەرەی، کە خاوەنی دەقەکە خۆیەتی؛ بۆیە دەقی وەرگێڕدراو دەبێتە دەقی وەرگێڕ، چونکە ئەو لە زمانی یەکەمەوە دەیگۆڕێ بۆ زمانی دووەم. واتە ئەو دەقەی بە تورکی (یان بە هەر زمانێکی دیکە) نووسراوە، وەرگێڕ دێ بە زمانی کوردی دەینووسێتەوە. بۆیە هەڵبەت هەر زمانە و تایبەتمەندیی خۆی لە ڕووی ڕستەسازیی و وشەسازیی و ڕەوانبیژییەوە هەیە. لەمەوە وەرگێڕانی حەرفیی هەڵەیە و شکست دەهێنێ. دەبێ گوتاری زمانی دووەم قسە بکا و دەق تەواو لە گوتاری زمانی یەکەم خۆی دابڕێنێ. لێرەدا وەرگێڕان حەقی تەواوی دەقەکە دەدا بە زمانی یەکەم (زمانی ئەسڵی دەقەکە)؛ بۆیە وەرگێڕان کارێکی ئەستەمە، هێندە ئاسان نییە، تا هەرچی بێ بە هەوەسی خۆی دەقێك – لە هەر بوارێك بێ – وەرگێڕێ و وەکو ئەم دەقەی بەردەستمان بە هەتککراوی پێشکەشمانی بکا. ئێمە جەخت دەکەینەوە، کە نووسەر و وەرگێڕ دوو دیوی یەك دراون: هەردوولا مامەڵە لەگەڵ دەقی داهێنراو

دەکەن (لێرەدا گرنگیش نییە، کە‌ نووسەر خاوەن دەقە و وەرگێڕ خاوەنی نییە، چونکە ئێمە قسەر لەسەر کایەی وەرگێڕان دەکەین)؛ دەقی داهێنراویش مامەڵە لەگەڵ واتا و زمان دەکا؛ بۆیە وەرگێڕ نووسەرێکە، کە مامەڵە لەگەڵ دوو زمان دەکا، ئەمەش کارەکەی ئەو ئەستەمتر و سەختتر دەکا. لەمەوە، کە وەرگێڕانی باش دەخوێنیەوە، هەندێ جار ناوی خاوەن دەق لەبیر دەکەی و وا دەزانی وەرگێڕ نووسەری خاوەن دەقەکەیە، هێندە جوان دەقەکە وەردەگێڕێ؛ بەنموونە: عەزیز گەردی.

ژێدەر: ئۆرهان پاموك، ژنێکی قژسوور، وەرگێڕانی سەروەر عومەر، شوێنی چاپ: تاران (کتێبخانەی گۆڵدن بووك – 2019).

بەختیار محەمەد

گفتوگۆ لەگەڵ شێوەکار شیلانە سابیر.. ئامادەکردنی: کامەران حاجی ئەلیاس

شێوەکار شیلانە سابیر: کاتێ سروشت و خەیاڵ تێکەڵ دەبن،دەتوانرێت جوانترین تابلۆ نیگار بکەیت
شێوەکار شیلانە سابیر: بەهرەی زۆر باشمان لە ئافرەتان هەیە پێویستە زیاتر هانبدرێن
خاتوونی شێوەکار(شیلانە سابیر سۆفی)، لە ساڵی 1976 لە شاری کەرکووك لە دایك بوو،هەرلەتەمەنی پێنج ساڵییەوە،وەکو منداڵێکی بەهەرمەند لە نێوە خێزانەکەی بەدەست رنیگینی دەرکەوتووە،کاتێ دەچێتە قوتابخانە بەهۆی دەست رنگییەوە بەشداری سەرجەم پیشانگاکانی نێو قوتابخانەکەی دەکات .
خاتووشیلانە بۆ برەوە دان بە بەهرە هونەرییەکەی دەچێتە پەیمانگەی هونەرجوانەکانی هەولێر لە ساڵی 1999 بەشێ شێوەکاری لقی (نیگار) بەسەرکەوتووی هەموو قۆناغەکانی خوێندن تەواو دەکات ،کاتێ قوتابی دەبێت لە پەیمانگا بەشداری سەرجەم فیستیفا□□کانی پەیمانگا دەکات لەو ساتەوە تائێستا بەشداری چەندین پیشانگای کردووە ئێمە بۆ

زیاتر ئاگادار بوون بە کارو چالاکییەکانی هەڤپەیڤینێکی هونەریمان لەگەڵیدا سازدا.

هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

***سەرەتا بابزانیت خاتوو شیلان چۆن ئاوێتەی هونەری شێوەکاری بوو؟**

- بەهۆی ئەوەی من لەخێزانێك دا، پەروەردەبووم باوکم مامۆستا یەکی ڕۆشەنبیر بووەو دایکیشم زۆر پاڵ پشتی ئەمە بوو بۆ گەشەسەندن و فێر بوون، جگەلەوەی برایەکەم هونەرمەندە بۆیە زۆر هاوکارم بوو زۆر لە کارە هونەرییەکانی فێربووم ،وە هاندەرم بوو بەتایبەتی بۆ خوێندن لە پەیمانگای هونەرە جوانەکان،لەبەرئەوە کەشی ماڵەوە و بوونی بەهرەی هونەریم وای لەمن کرد ئاوێتەی جیهانی هونەری شێوەکاری بم.

***دەکرێت بەکورتی باس لە کارو چالاکییەکان بۆ خوێنەرانمان بکەیت؟**

- کاتێ قوتابی بووم لەپەیمانگەی هونەرجوانەکانی هەولێر بەشداری سەرجەم فیستیڤاڵەکان و چالاکی ناو پەیمانگام کرد، دوای تەواوکردنی پەیمانگەش بەردەوام لە کارەهونەرییەکانم لە ساڵی 1999 بەشداری یەکەم پیشانگای هاوبەشم کرد کەلە هۆڵی میدیا ی شاری هەولێر بە بەشداری چەندین هونەرمەند کرایەوە.لە ساڵی 2001 یەکەم پیشانگەی تایبەتم لە شاری سۆران کردەوە.لە ساڵی 2002 لە شاری ئاکرێ بەشدری پیشانگایەکی هاوبەشم کرد ،لە ساڵی 2003 بەشداری پیشانگایەکی هاوبەشم کرد لە شاری سۆران ،لە ساڵی 2009 لە شارۆچکەی هیران بەشداری پیشانگایەکی هاوبەشم کرد کەئەوکات یەکەم جاربوو ئافرەت لە هیران بەشداری لە پیشانگادا بکات.
لەساڵی 2013 لەگەڵ مامۆستایانی هونەر لەشاری هەولێر بەچەند تابلۆیەك بەشداری لە پیشانگایەکی هاوبەشم وە لە ساڵی 2016 بەشداری پیشانگایەکی هاوبەشم کرد لەساڵی 2023 بەشداری پیشانگایەکی نێودەوڵەتیم کرد کە کۆمەڵێ لە هونەرمەندانی کوردستان بەشداربوون.دواکارم ئەم ساڵ بوو 2024 لە پارکی شانەدەر بەشداری لە پیشانگایەکی کاری دەستیم کرد.
- باشە دەستت خۆش بێت ، بەکاری کامە لە هونەرمەندانی کورد و جیهانی سەرسامیت؟

▪ ئەگەر مرۆڤ خۆی بەهرەی تێدابێت وخوا بەهرەیەکی پێ بەخشیبێت وەلەهەمان کاتدا بەگەڕان و بەدواداچوون بەدوایی بلیمەتە جیهانییەکان و فێربوونی زیاتر لە ئەزموونەکانیان بۆ نموونە هونەرمەندان (ئاری بابان و ئیسماعیل خەیات) دەرگای زیاتر کردۆتەوە بۆ پەرپێدانی هونەر یم لەوبوارەدا.

***کاتێکی دیارکراوت هەیە بۆ نیگار کردنی تابلۆکانت؟**

▪ بێگومان وەکو دایك وەك و مامۆستا تەرخانکردنی کات بۆ کاری هونەری پێویستی بەدابەشکردنی کاتە بەجۆرێك بتوانیت خولیاکانت پشت گوێ نەخەیت یارمەتی دانی خێزانیش ڕۆلی خۆی دەبینێت سوپاس کەمنیش لەو یارمەتی دانە بێ بەش نیم بۆیە بەپێی کاتەکانم کاتم بۆ نیگارکردنی تابلۆکانم داناوە.

***وەکو شێوەکارێك ئاستی ئافرەتانی شێوەکار بەگشتی وبەتایبەتی ئافرەتانی کورد چۆن دەبینیت؟**

▪ گۆمانی تێدانییە ژنان لەکوردستان دا ،بێ بەش نین لەو بەهرەیە، ئەوا نیش بەپێی توانا هەوڵ دەدەن و بەدەم خولیاکانیانەوە دەچن بەڵام پێویستیان بە دەرفەتی زیاترە بۆ گەشە سەندن و کردنەوەی پێشانگا وخولی فێربوون، بەواتایەکی تر بەهرەی زۆر باشمان لە ئافرەتان هەیە پێویستە زیاتر هانبدرێن.

***تا چەند رۆڵی ڕەنگەکان لە تابلۆ گرنگە؟**

▪ ڕەنگ ڕۆحی تابلۆیە ،کلیلی پەیامی هونەریە کەیە، بۆیە تێکەڵ کردنی ڕەنگ و گەیاندنی هەر پەیامێك پەیوەستی بە لێهاتووی خەیاڵ شارەزایی دەوێت، بۆ ئەم مەبەستە هونەرمەند دەبێ بەردەوام لە پێگەیاندنی خۆیدا بێت،منیش ڕەنگ لە تابلۆکانم دا شوێنی تایبەتی هەیە بەپێی جۆری تابلۆیەکە ڕەنگ بەکاردەهێنم.

***ئەو بابەتانە چین کە دەبنە هەوێنی تابلۆکانت بۆنموونە سروشتە یان خەیاڵە..؟**

▪ کاتە سروشت و خەیاڵ تێکەڵ دەبن،دەتوانرێت جوانترین تابلۆ نیگا ر بکەیت ،هونەر مەند پێویستی بە خەیاڵی فراوان هەیە تابتوانێت لەگەڵ سروشت دا مەبەستی خۆی بدا بەدەستەوە، بۆیە سروشت وخەیاڵ بابەتی سەرەکی تابلۆکانی منن.

*لەکاتی کردنەوەی پیشانگاکان گرفتی کەمی بینەر هەیە لە

ئەستادا بینەری پیشانگان لە چ ئاستێك دایە؟
-کەشەی بینەر هەیە ،لەوە دەچێت سەرقاڵی ژیان و نەبوونی کاتیش گرفت دەبێت بەڵام ئامادەبوونی چەند کەسێك خاوەن بەهرە و ئەزموون و ئەو کەسانەی هونەر بەبوارێکی گرنگ دادەنێن، باشترە لە ئامادەبوونی خەڵکێکی زۆر کە ئامانج لێی تەنیا هەر چەندایەتی بێت.
***وەکو مامۆستایەکی وانەی هونەر تاچەند گرنگی بە وانەکە دەدرێت لە ناوەندەکانی خوێندن؟**

- گرنگی دان بە وانەی هونەری، بە بۆچوونی خۆم لەلای خودی مامۆستای بابەتی پەروەردەی هونەرییە ئەو دەتوانێت قوتابیەکانی خۆی هانبدات بەهرە شارەوەکانیان بدۆزێتەوە لە ڕێگەی کردنەوەی پیشانگاکان بۆیان لە هەمان کاتدا دەبێ دەستەی کارگێڕی قوتابخانە پاڵپشتی مامۆستاو قوتابیان بکات، بەدابین کردنی کەرستەو نیگارگا(مەرسەم).

لەو بڕوایەدا نیم بوارێکی تر بۆ داهێنان لە دەرەوەی دڵی

شکـاوەوە هـەبێ*.. نـەژاد عزیـز سورمێ

*** (لەو بڕوایەدا نیم بوارێکی تر بۆ داهێنان
لە دەرەوەی دڵی شکاوەوە هەبێ..) پیکاسۆ**

ناڵێم نەبووە، بەڵام کەم وارێك کەوتووە ، لە ڕۆژنامەگەریی خۆماندا دیدارێك یا هەڤپەیڤینێکی ڕۆژنامەنووسیم دیبێ بە مەبەستێك کرابێ هەڵوێستێك یا بابەتێکی شایەستە بە هەڤپەیڤین بووبێت حاڵەتێکی داهێنانی تێدا دەرب□رابێ ، کە بە داخەوە زۆر جاران بوون و نەبوونیان وەکو یەك وا بووە… بەش بە بار ئەم دیاردەیە (کە بەڕاستیش لەم چەند ساڵانەی دوایدا بووە بە دیاردە) بە خاڵێکی تری پاشاگەردانی ڕۆژنامەنووسیمانی دەبینم ، چونکە پێم وایە دیداری ڕۆژنامەنووسی.. بە تایبەتیش کە بە دیوی دونیای کولتوور و داهێناندا دەشکێتەوە ئەگەری بزواندن و جۆشدانی چالاکی و بزاڤە هەمەلایەنەکانی هونەرە‌ کە لە لای ئێمە بەداخەوە بووە بە بەشێك لە مینبەر و ستێجی ئەوانەی عەوداڵی ناو و ناوبانگن و هیچیتر! تەنانەت وەك لقێکی گرنگی ڕۆژنامەگەریش بەو ڕەنگە بایەخی پێ نەدراوە. چونکە هەمیشە لەسەر لاپەڕەی ڕۆژنامە و شاشەی تەلەفزیۆن و هۆی دیکەی ڕاگەیاندن، ئەوەی دیتراوە یا بە قسە هێنراوە یا وەك خودی خۆی ، یاخود وەکو پلەی وەزیفەکەی یا هەر هۆیەکی تری دەرەوەی داهێنان و مەودا جیاجیاکانی بووە نەك یا بیانوویەکی پێویست… ئەم لایەنەش دەهێنێ لە سەری بنووسرێ، بەڵام من لێرەدا ئەم چەند دێرەم بە پێویست زانی پێش ئەوەی بەشێکی ئەو دیدارە بخەمەڕوو کە بە پێی ڕۆژنامەی (العرب)ی لەندەنی (ژمارەی ڕۆژی 16-10-1987سیدنی ئۆرێل لەگەڵ (پیکاسۆ)دا کردوویە و لە ڕۆژنامەشدا بڵاوی نەکردووەتەوە، پێدەچێ (العرب)یش لەو کتێبەی وەرگرتبێ کە ئۆرێل لە سەر پیکاسۆی نووسیوە. با پێکەوە دیدارەکە بخوێنینەوە و نەختێك بە خۆمان و دیدارە ڕۆژنامەگەریی و پرسیارە رۆژنامەنووسییەکانماندا بچینەوە بە تایبەتیش لە بواری کولتوور و ژیانی ڕووناکبیریماندا .

(-: سیدنی ئۆرێل) (+: پیکاسۆ)

-: ئەم دونیایە چی پێ دای؟

+ ئەو ڕەنگەی پێدام کە تا دوای مردنیش بە دوایدا دەگەڕێم… ئەم دونیایە پرسیارت دەداتێ ، گرنگ ئەمەیە… لەو بڕوایەدام پرسیار هۆ

و ئەگەری بەهرەداری و لێزانی ژیانە…
ئەمەش ئەوە ناگەیێنێ، منیش وەك خەڵکی تر لە نیشانەی پرسیار بگەم…
بەڵام لێڕامینە! سەیری ئەوەی نیشانەی پرسیاری بەم شێوەیە(؟)
داناوە چەند سریالی بووە… بێگومان لەو حاڵەتە مرۆییە عەوداڵ بە
دوای وەڵامەی هەڵێنجاوە…

-: تۆ لە کارەکانتدا ، هەوڵت داوە بە دوای وەڵامدا بگەڕێی؟
+: ڕاستیی ، وەڵام لە لای من گرنگ نەبووە ، ڕەنگە هەر لەبەر ئەوە
بوو بۆ وەڵام لە هەموو شتێکدا هەیە… بۆ من گرنگتر ئەوە بووە
لەوان وەڵامە ، کە زۆر جار گێلانە و بێ سەروبەرن ، پرسیاری لە
ئاست مرۆڤی لێ هەڵێنجم. دەبووایە بە مێژوودا بچمە خوار ، بچم
مەسەلا تا دەگەمە، شارستانییەتی (مایا)،
تا ئەو هەوڵە جوامێرانەیە بدۆزمەوەکە بۆ تێگەیشتنی دونیا دراوە…
گومانی تێدا نییە، [illegible]ەی ئەم هۆزە غەریبانە چەمکی وایان پێ بووە
جێی سەرسوڕمان… دەنا چۆن بەرد دەبێتە بوونەوەرێکی کولتووری؟
[illegible]ەی ئەو هۆزانە بە جۆرێك بەسەر سەنگتراشیدا کەوتبوون ، وەك
ب[illegible]ی بەو باوەڕە گەیشتبن بەرد خۆی بڕیاری دابێ شێوەیەکی تر
وەربگرێ… ئادەمزاد وایە… زۆران هەن بڕوایان وایە بە کێششی
هەمەلایەنەیان بە دوای (خود)دا دەگەڕێن کەچی لە حەقیقەتیشدا لە
پێناوی شێوەیەکی تر لەگەڵ خوددا هەڵدێن!
-: با تۆ وەك نموونەیەکی زیندوو وەربگرین…؟
+ : باشە با وابێ… بەڵام نامەوێ وای بۆ چووبی من بە فڕچە و بە
هێی فڕچەوە یا هەر شتێکی تر خەباتم کردبێ تاکو ببم بە (ڕیوی) یا
(مریشك)… من دەمویست ببم بە منێکی تر… دیارە کە وێنەکە لە لای
تۆدا تەماوی دەردەکەوێ… بەڵام پێویستە نەختێك لە زمان لا بدەین…
ئا ئەو بێدەنگییە، دەشێ وێنەکە چاتر دەربخا… تۆ دەبێ بچیتەوە
ژوورەکەی خۆت و هەموو شتێك دابخەی. دەرگا… پەنجەرەکان… ئەوجار
داوا لە دەنگەکانی دی کە بە هۆیەك لە هۆیەکان ماونەتەوە بکەی
بچنە دەرەوە… ئەگەر بە عەشق و ڕەزای خۆشیان نەچنە دەرەوە،
دەتوانی بە دەنگی خۆت وەدەریان نێی… پێ بە خۆت هاوار کە ، وەك
ئەوەی هەوڵ دەدەی پێلە چێلەکەیەکی کێوی دەربکەی ، ئینجا چاو و
گوێت دەم و دەست داخە و بیرکەوە ، چۆن دەبیە ئەوەکەی تر.
ئەوەی بە دوایدا دەگەڕێی.

- : وەکو ب[illegible]ی تۆ داوای لێڕامانیی هیندی دەکەی؟
+: نەء… نەخێر… هەرگیز من لەگەڵ حەساندنەوەی تەندا نیم.
من لەگەڵ ئەوەدام لەش ماندوو بکرێ… پێویستە لەشمان هەمیشە

ماندووبێ تاکو نەبێتە بار بە سەرمانەوە… - : لەوانەیە ڕەفتارت لەگەڵ لەشدا بۆیە بەو چەشنە بێ، چونکە بە ڕاستی تۆی نەگەیشتووی. هەمیشە دەبینین لەش لە کارەکانتدا بە لە باڵ یەکدەر هاتووی و ون دێتە بەر چاو؟ + : ئەمە ڕاستە… من ناتوانم لەش بە یەك بارستە ببینم… چۆن دەبێ، لەکاتێکدا ڕۆحت لە باڵیەك دەرهاتبێ و بە تەواویش هەستی پێ بکەی. لەش بریتیە لە چەند درێژبوونەوەیەکی ناهاوسەنگ و منیش ئیعتوبارێك بە بنەما ئەکادیمییەکان نادەم… بەڵکو وا پێویست دەکا لە هەموو شتەکان بچمە دەرەوە… دەزانی کردوومە و… چوومەتە دەرەوە…

- : تاکو جارێکی تر بگەڕێیەوە… مەگەر وا نییە؟

+ : ئەتۆ وای بۆ دەچی… بەڵام لە ڕاستیدا جیایە… من هەمیشە لە شتدا بە دوای ناشت گەڕاوم! لە ئادەمزاددا بە دوای نائادەمی… هەر وایشە، گەڕان لە (دژ) هاوسەنگیمان دەداتێ… من پێم وایە کە هونەر لەسەر ئەم ڕێسایە، گەڕان بە دوای دژ ، کۆل دەبێتەوە…

- : ئایا دژە پیکاسۆ چییە؟

+ : بە تەبیعەتی حاڵ پیکاسۆیە… لێرەشدا من نامەوێ دیالیکتێکی مارکس بەکار بێنم ، کە شت دژە خۆیشی تێدایە و لە ململانێی هەمیشەییشدا… من لەو بڕوایەم دژ لە دەرەوەمانە و ئێمەش بە دوای دا ڕادەکەین… ئەگەر لە ناوەوەماندا بووایە ، ئەوا لە بەردەم حاڵەت و ناحاڵەتمان تێدا دەمرد… چار نەبوو یەك ئەوی دی دەکوشت…

- : هەست دەکەین لە تابلۆکانتدا (دەنگ)ت لە (ڕەنگ)زیاتر بەکار هێناوە؟

+ : ئەمە ڕاستە زۆریش ڕاستە… وا دەردەکەوێ ناشت لە هاوار کاریگەر تر بێ، بۆیە وای دەبینم تابلۆکانم هاوارێکی مەزنیان لە خۆدا گرتووە… من مەبەستیشم ئەو هاوارە نییە کە بە زەبری کۆئەندامی هەناسەدانەوە دێتە دەرێ… هاوارێکی تر هەیە تەواو جیاواز. لەوانەیە ئەو هاوارە بێ کە لە پەیکەری ئێسقانماندا بێ. من بە خۆم بە ترس و کەیف و سەرسۆمان و بێ موبالاتیەوە لە بەرامبەر پەیکەرە ئێسقانان وەستاوم… سەردانی مۆزەخانانم دەکرد پەیکەرە ئێسقانیەکان ببینم و لێیان وردبمەوە… زۆر جار دەمپرسی: تۆ بڵێی ئەو پەیکەرانە حاڵەتی پێش ئادەمییەت یا پاش ئادەمیەت پێك نەهێنن… ئەو پرسیارەشم هەمیشە لەگەڵدا بووە…

-: کەچی لەگەڵ ئەوەشدا پەیکەرە ئێسقانمان لە کارەکانتدا نەدیوە؟

+: لەوانەیە ئەمە لە ئەنجامی ترسەوە بووبێ… من دانی پێدا دەنێم هەندێ کات بە چەشنێك لە مردن ترساوم باوەڕ نەکردە… مردن ئەو

حاڵەتەیە، لێمان ناگەڕێ ببین، لە حەقیقەتیشدا کە تۆ بە چەند ساڵێکی دیاری کراوەوە مەحکووم دەبی ، چار نییە مەحکوومی خەمۆکییەکیش دەبیەوە بەڵێ من دەڵێم ئینسانی ئەبەدی…

-: کەقەددیس ئۆگستین لەو حاڵەتە دوا وتی: مردن لە پێناوی ئادەمزاددا داهێنراوە تاکو نەبێ بە شتێ ، گریمان ئینسانێك توانی هەزاران ساڵ بژی… ئایا نابێ بە شتێ؟

+: بۆچی ئەدی ئەو ساڵانەی تێیدا دەژین ، چڕکردنەوەی هەزاران ساڵ نییە… لەگەڵ ئەوەشدا بە وێنەیەکی کەمنەزیر پێی بکەینەوە… زۆر کەس تەمەننای مردن دەکەن ، بەڵام کە بۆشیان هەڵدەکەوێ بمرن لێی هەڵدێن… ئەمما ئەوانەی خۆیان دەکوژن ، ئەوانە دەیانەوێ لەوەکەی تر ڕزگاریان بێ، نەك لە خۆیان ، ئینجا ئەو ئەوەکەی ترە ئافرەتی دوورەوەکەوتوو بێ یا سەروسامانێکی لە کیس چوو… کە هەمیشەش ئەوانی ترن دەبنە هۆی ئەو لە کیسچوونە یا ئەگەر نەخۆشی بێ. گەلێ جار لەو بڕوایەدا دەبین شەیتان میکرۆبی بۆ هێناوین… من دەڵێم ئەگەر ئینسان هەزاران ساڵیش بژی نابێ بە هیچ … دەبێ بە ئینسان…

-: بەڵام مەودای ئۆرگانی ئادەمزاد، بە کاتێکی دیاری کراوەوە بەندە…شانەکان چار نییە وەختێ هەر لە نێو دەچن؟

+ : ئێستا زاناکان مژدەی (شانە ڕەهاکان) مان دەدەنێ ئەو شانانەی ناخورێن و سیلاك نابن ، لەو باوەڕەشدا نیم زاناکان درۆ بکەن… زۆر جار خەیاڵ دەبێ بە واقیع.

-: لێرەدا بوارم بدە قسەت ببڕم و بڵێم ئەو خەیاڵە دێتە جێ کە لە چوار چێوەی واقیع دا بێ، بەڵام لە دەرەوەی واقیع، خەیاڵ زۆری پێناچێ دەبێ بە تراوێلکە و سەراب؟

+ : لەوەدا لەگەڵت نیم، چونکە مەرج نییە ئەو ماددەیەی لە هێنانە دی خەیاڵدا بەکاری دەهێنین ، ماددەیەکی واقیعی بێ… تەنانەت ئەو دەمەی خانووەکانیشمان دروست دەکەین چیمەنتۆ ماددەیەکی لە خەیاڵ و لە نێو خەیاڵدایە. دەنکە گەنم چۆن چۆنی ماددەیەکی واقیعیە کە تێیدا بێ گوێ دەربکا و ببێ بە گوڵەگەنم؟ پێویستە خەیاڵ هەبێ تاکو شتەکان بگۆڕێن.

- : وایە… بەڵام خەیاڵ وەك حاڵەتێك لە دەرەوەی شتەکان؟

+: لە شتەکانیشدا بۆچی… ئەوەتا من بە چەند چرکەیەك دەچمە حاڵەتێکی ویژدانی، هەست بە ماندووبوونێکی زۆر دەکەم ، لەوانەیە بە چەشنە مردنێکی کاتیی… ڕەنگە بتوانم بڵێم هەست بە(نەمردن) دەکەم لەو کاتەیدا بیرێکم بە دواوە دەبێ ، لەسەر قوماش یا بەرد یا برۆنز بێتە دی… ئەو نەمردنەیش جۆرێکە لە ئیشی بێ دیماهیی.

- : بۆچی نەتگوت (ژیان) و (نەمردن)ت بەکار هێنا؟
+ چونکە (ژیان) دژی (مردن) نییە، بەڵکو درێژبوونەوەیەکی پێشترە. تۆ لەو باوەڕەدانی زۆر حاڵەت هەیە(کۆتاییان) پێش (سەرەتاییان) دەکەوێ؟ ئەگەر لەگەڵ فەیلەسوفەکانیشدا بڕۆین ، ئەوا دەڵێین بەهرەوەری و لێزانی ژیانە… دیماهییە بە پێش کەوتووەکانە.

- : لەو حاڵەتەدا مردن چی لێ دێ؟

+ : سەرەتای بەرەواژ، ئەو کەشیشەی لە یەکەمین ڕۆژدا دەمانناسێنی پێمان دەڵێ: (هاتی بۆ ئەوەی بمری). مەرج نییە ئەو دەستەواژە گۆلانەیە بڕێمەوە تا لەم حەقیقەتە بگەم. لە یەکەمین چرکەدا ئادەمزاد هەست دەکا بۆ ئەوە هاتووەتە دونیا کە شوێنێك بۆ چاوەڕوانی بگرێ. هەموومان هاتووین چاوەڕێ بین… لە ڕێگای ئەو چاوەڕوانیەشدا هەوڵ دەدەین شتێك بکەین. واڕێك نەکەوتووە چووبیتە لای دکتۆری ددان، لە کاتێکدا هەست بە ئازارێکی زۆر دەکەی ، دەبینی لە ژوورەکەی تەنیشت چاوەڕوان دەبی و خەڵکی دیکەشت لەگەڵدایە و تۆیش هەوڵ دەدەی لەگەڵیان بئاخڤێی یا خۆت بە گۆڤارێ ، شتێ؛ مژوول بکەی تا دەرگات بەڕوودا دەکرێتەوە… هەمیشە ئێمە لە بەر ئەو دەرگایەداین کە وەختێك دەکرێتەوە.

- : دەڵێی بە پێچەوانەی خۆت دەپەیڤی… تۆ بڵێی ژیان بەو بەرنامەدارییە بێ؟

+: نەموتوە بەرنامەدار، من وتم شوێنێك هەیە بۆ چاوەڕوانی و دەرگایەك هەیە چاوەڕێمانە…

- : لە پشت ئەو دەرگایەوە چ چاوەڕوانت دەکا؟

+ نامەوێ هیچ شتێك چاوەڕێم بێ… چونکە ماندووم… دەمەوێ تا هەتایی بنووم… ژیانی من بریتی بوو لە سەعاتێکی نەوەستاو… میلەکانی بە خێراییەکی شێتانە دەسوڕانەوە… ئەوە هەستم بووە و ئەوەش پەنجەکانم بوون زیاتر لە جارێك لە زەمەندا ژیاوم… گەلەکم هەناسە سوار بووە برادەر… ئای چەند جارانم بەزەیی بەو کەسانەدا هاتووەتەوە کە لە تابلۆکانمدا دەرم خستوون… وا هەست دەکەم لە ئازارێکم گلاندوون کە دەبووایە هەر خۆم بە تەنێ تێیدا بژیم.

- : مەبەستت ئەوەیە بڵێی ئەو کەسانە هەمیشە و تا هەتا بە دواتەوەن؟

+: بەڵێ ، بەڵێ بە ڕاستی بە دوامەوەن ، بەڵام لە لایەن زۆرانیشەوە چەپڵەم بۆ لێدراوە و زۆریش لەسەر کارەکانم نووسراوە ، کە دەبووایە ناوە ناوە خۆم بە زل زانیبا. کەچی هەمیشە هەست بە دڵتەنگی دەکەم ، من هەرگیز ناڵێم ژیان بریتی بوو لە کارەساتێك و

بە عەرەبانەیەکی تایە زل بەڕێوە چووە. ڕاستیی ژیانی من ئەنجامی تێنەگەیشتنێك بووە بە ناوی (خۆشەویستی) نێوان ژن و پیاوێك…

- : تۆ بە خۆت تووشی ئەو چەشنە تێکنەگەیشتنانە نەبووی؟

+: بێگومان. ئافرەت زۆر پێویستە. پێویستە تاکو هەمیشە دڵت تێك بشکێنێ من لەو باوەڕە دانیم بوارێکی تر لە دەرەوەی دڵی شکاوەوە هەبێ بۆ داهێنان… هەمیشە لەو باوەڕەدا بووم خۆشەویستی ڕاست ئەوەیە کە لە ئەنجامی تێکنەگەیشتنێکی ڕاستەقینەدا پەیدا دەبێ. ژنێك چۆن دەتوانێ پیاوێکی خۆش بو□ کە کت و مت وەکو خۆی بێ ژن پیاوی ناجووری لەگەڵ خۆیدای خۆش دەوێ… ئەمەشم لە تابلۆکانمدا زۆر بە ڕوونی دەربڕیوە یا وەك ڕەخنەگران ناوی لێ دەنێن بە تەماوییەکی قووڵ… ژن.. ڕووی دژم… ئەو بەرم… ژانەکەی ترم دەردەبڕێ ، من عاشقێکی خراپم… لە حەقیقەتیشدا عاشقێکی ناوازەم .

هیتلەر و فیکری ئەدەبی.. یووسف ئیسماعیل

پەیوەندی ئەدۆلف هیتلەر لەگەڵ ئەدەبدا ڕۆڵێکی بەرچاوی هەبوو لە داڕشتنی ئایدۆلۆژیا و جیهانبینییەکەی. هیتلەر هەر لە تەمەنێکی بچووکەوە خوێنەرێکی بەئەمەک بووە و ئیلهام لە بەرهەمە جیاوازەکانەوە وەرگرتووە، بەتایبەتی ئەوانەی کە ناسیۆنالیزمی ئەڵمانی و ڕیتۆریکی دژە جوولەکە بەرەو پێش دەبەن. کتێبەکەی بە ناوی Mein Kampf، بیروباوەڕە پێچاوپێچەکانی بەرجەستە دەکات و وەک مانیفێستێک بۆ تەماحە وێرانکەرەکانی کاردەکات. هیتلەر ئەدەبیاتی وەک ئامرازێک بۆ پڕوپاگەندە بەکارهێنا، بە ئایدۆلۆژیا ڕقاویەکانی کاریگەری لەسەر جەماوەر دروستکرد. وەسوەسەی ئەو بۆ دروستکردنی کۆم□لگ□ایەکی پاکی ڕەگەزی دەتوانرێت بگەڕێنرێتەوە بۆ ئەو نووسینانەی کە بەکاریهێناوە، گێڕانەوەیەکی مەترسیداری بەردەوام کردووە کە دواجار بووە هۆی دڕندەییەکانی هۆلۆکۆست. بە لێکۆڵینەوە لە کارلێک□ک□انی هیتلەر لەگەڵ ئەدەب، تێگەیشتن لە میکانیزمە ترسناکەکانی پشت دەستکاریکردنی زمان و بیرۆکەکان بەدەست دەهێنین، ڕۆشنایی دەخەینە سەر هێزی وشەکان بۆ هاندانی توندوتیژی و ڕق لە کۆمەڵگادا.

کاریگەری ئەدەب لەسەر ئایدۆلۆژیای هیتلەر:

کاریگەری ئەدەب لەسەر ئایدۆلۆژیای هیتلەر کەم ناکرێتەوە. هیتلەر بە درێژایی ژیانی خوێنەرێکی بەئەمەک بووە و ئیلهامەکانی لە بەرهەمە جۆراوجۆرەکان وەرگرتووە بۆ داڕشتنی بیروباوەڕ و سیاسەتەکانی. یەکێک لە کاریگەرییە هەرە دیارەکان لەسەر هیتلەر ئەدەبیاتی دژە جوولەکەکانی کۆتایی سەدەی نۆزدەهەم و سەرەتای سەدەی بیستەم بوو، کە ڕق و کینەی قووڵەکەی بەرامبەر گەلی جوولەکە سووتەمەنی دا. هەروەها وەسوەسەی هیتلەر بە چەمکی "ڕەگەزی ئاریایی" تا ڕادەیەکی زۆر بە بەرهەمی خەیاڵی و مێژووی ساختە کە پەرەیان بە باڵادەستی گەلانی ژێرمانی دەدا، لە قاڵب درا. جگە لەوەش، نووسینی هیتلەر خۆی، بەتایبەتی "ماین کامپف"، ڕەنگدانەوەی لێکدانەوەی شێواوی ئەو بۆ ڕووداوە مێژووییەکان و خواستی دامەزراندنی ڕژێمێکی تۆتالیتاری لەسەر بنەمای جیهانبینی چەواشەکراوەکەیە. لە کۆتاییدا، ئەدەب ڕۆڵێکی بەرچاوی هەبووە لە داڕشتنی ئایدۆلۆژیای هیتلەر و خۆراکدانی بیروباوەڕە توندڕەوەکانی و بەشداریکردن لەو دڕندەییانەی لە سەردەمی حوکمڕانیدا ئەنجامدراون.

پڕوپاگەندە و سانسۆر لە ڕژێمی هیتلەردا:

پڕوپاگەندە و سانسۆر ڕۆڵێکی چارەنووسسازیان لە ڕژێمی هیتلەردا هەبوو، هەم بیروڕای گشتییان داڕشت و هەم کۆنترۆڵکردنی بڵاوبوونەوەی زانیاری. حیزبی نازی لە ڕێگەی پڕوپاگەندەیەوە توانی دەستکاری جەماوەر بکات و هیتلەر وەک کەسایەتییەکی مەسیحی نیشان بدات و گروپە کەمینەکان شەیتان بکات. ئەم دەستکاریکردنە بۆ ئەدەبیات درێژ بووەوە، کتێبەکانی بە "ناگونجاو" یان "دژە ئەڵمانی" دەسووتێنران و نووسەران بەبێدەنگ دەکران ئەگەر لەگەڵ ئایدۆلۆژیای نازییەکان هاوتەریب نەبن. نووسەرانی وەک تۆماس مان و بێرتۆڵت برێخت بە زۆر دەربەدەر بوون، لە کاتێکدا نووسەرانی دیکەی وەک ئێرنست یونگەر بە هاوبەشی هەڵبژێردران بۆ نووسینی پڕوپاگەندە بۆ ڕژێم. کۆنترۆڵکردنی ئەدەب لە ڕێگەی سانسۆرەوە ئامرازێکی بەهێز بوو لە چەسپاندنی دەستگرتنی هیتلەر بەسەر دەسەڵاتدا، دڵنیابوون لەوەی کە تەنها گێڕانەوە پەسەندکراوەکان ڕێگەیان پێدەدرێت گەشە بکەن. ئەم دەستکاریکردنە لە ئەدەبدا خزمەتێکی زۆری بە بەهێزکردنی ئامێری پڕوپاگەندە کرد، لە کۆتاییدا یارمەتیدەر بوو بۆ داڕشتنی کۆمەڵگایەک کە پابەند و پشتیوانی ڕژێمی نازی بوو.

لە کۆتاییدا

شیکاری پەیوەندیی هیتلەر لەگەڵ ئەدەبدا یارییەکی ئاڵۆزی نێوان پڕوپاگەندە و دەسەڵات و ئایدیۆلۆژیا ئاشکرا دەکات. هیتلەر لە ڕێگەی دەستکاریکردنی ئەدەبەوە توانی دیمەنی کولتووری ئەڵمانیای نازی لە قاڵب بدات و گەڕانەوەیەک دروست بکات کە ڕژێمی تۆتالیتاری خۆی بەهێزتر بکات. ئەدەب وەک ئامرازێک بۆ پەروەردەکردن و بڵاوکردنەوەی ئایدیۆلۆژیای نازی و پەرەپێدانی هەستی شانازی ناسیۆنالیستی لە نێو خەڵکی ئەڵمانیادا کاری دەکرد. بەڵام ئەم دەستکاریکردنە لە ئەدەبدا، هەروەها تیشک دەخاتە سەر ئەو پۆتانسێڵە مەترسیدارەی کە پڕوپاگەندە بۆ سووتەمەنی توندڕەوی و بەردەوامکردنی ڕق و کینە. بە لێکۆڵینەوە لە بەکارهێنانی ئەدەبی هیتلەر، تێڕوانینێک بۆ ئەو ڕێگایانە بەدەست دەهێنین کە دەتوانرێت زمان و چیرۆکگێڕان وەک ئامرازێکی بەهێز بۆ هەردوو چەوساندنەوە و بەرخۆدان بەکاربهێنرێت. لە کۆتاییدا لێکۆڵینەوە لە هیتلەر و ئەدەب وەک حیکایەتێکی وریایی کاردەکات، هێزی بەردەوامی وشەکانمان بیردەخاتەوە کە تێگەیشتنمان لە جیهان لە قاڵب دەدات.

خەیام و چوارینە ساختەکان.. ئەحمەد هەولێری

خەیام ئەگەرچی شاعیرێک و فەیلەسوف و زانایەکی سەردەمی خۆیبووە، بەڵام ناوبانگی ئەو وەک شاعیرێک زۆر دوای مەرگی و بە دیاریکراوی لە سەدەی ڕابردووەوە لە نیشابووری شارەکەی خۆی و ئێرانەوە نا، بەڵکو لە ئەوروپا تەقییەوە، ئەویش دوای پاچڤەکردنەکەی ڤیتزجیراڵد، کە ناوبانگی خەیامی بە هەموو ئەوروپادا پرژاند و بەدوایدا ناوەندی عومەری خەیام لە ساڵی ١٨٩٢ لە ئینگلتەرا کرایەوە و لە ساڵی ١٩٠٠یش لە ئەمریکا ناوەندێکی ئەدەبی بەناوی ئەوەوە کرایەوە.

ئەشێ هۆکاری سەرەکی ئەوەی کە ناوبانگی عومەری خەیام لە ڕۆژهەڵاتی لانکەی شارستانییەت و شیعر و ئاینەکاندا کەمتر بزووتبێت بەراورد بە ئەوروپای سەدەی ڕابردوو، بۆ ئەوە بگەڕێتەوە کە لە سەروەختی خۆیدا و لە نێو کەشی ئاینی نەسازی سەلجوقییەکان، مەغۆلەکان، عەباسی،

سەفەوی، بوەیهییەکان، عوسمانییەکاندا، بواری ئەوەی نەدابێت کە شیعر و ئەنگێزە سۆفی و عیرفانییەکانی خەییام وەک پێویست بڵاوببنەوە و هەمیشە و لە هەر جێیەکدا ڕووبەڕووی سانسۆری شەریعەت و دەقەکان بووبێتەوە، هەر بۆیشە ئەم چوارینانە دوای مردنی خەییام و لە سەردەمی مەغۆلەکاندا بۆ یەکەمجار ٨ چوارینەی لێ بڵاودەبێتەوە، وەکو تر لە نێو کۆڕی دەست و مورید و هاوەڵانیدا ئەم چوارینانە باسدەکرا.

بەڵام بۆچوونێکی تر کە بڕێکی بەرچاو ڕاستی تێدایە، باس لەوە دەکات کە لە ڕۆژهەڵاتدا ناوبانگەکەی خەییام کەمتر لە ڕوانگەی چوارینەکانییەوەیە بەڵکو وەک زانا و بیرمەندێک زیاتر ناسراوە. چونکە ناتوانرێ خاوەنداریەتی ئەو چوارینانە بە خەییام پشتڕاستکرێتەوە، سۆفی و شەیدا و بەدمەستگەلێکی زۆر لە سەرەوختی خۆیدا لەسەر شێواز و کێشی چوارینەکانی خەییام زۆر چوارینەیان سازکردووە و بەناوی ئەوەوە بڵاویان کردووەتەوە. بە جۆرێ کە زۆر لەو چوارینانە لە ڕووی ناوەڕۆک و ماناوە دژ بەیەکن و زۆر ئەستەمە چوارینە ڕەسەنەکان لە چوارینە ئاوەکی و ساختەکان جیا بکەینەوە. بۆیە لەو بارەیەوە سادق هیدایەت دەڵێ ئەو چوارینانەی بەناوی خەییامەوە بڵاوکراونەتەوە هێندە لێکدژیان تێدایە لە ڕووی ناوەڕۆکەوە، کە ئەگەر بێتو مرۆڤێک سەد ساڵ بژی و ڕۆژی دوو جار بڕواکانی سەرلەبەر بگۆڕێ هێشتا ناکاتە ئەو هەموو ناکۆکی و دۆخە لێکدژانەی لەو چوارینانەدا هەن.

ڕۆژهەڵاتناس نیکلسۆن دەڵێت: ئەگەر خەییام زیندوو بێتەوە، ئەوا دەشدادەمێنێ لە ناسینەوەی چوارینەکانی خۆی لەنێو خەرمانی ئەو هەموو چوارینە ئاوەکی و ساختانەی دراونەتە پاڵی.
فروغ و غەنیش کە دوو لێکۆڵەری ئەدەبی-مێژوویی ئێرانن، دوای لێکۆڵینەوە و بەدواداچوونێکی چڕ کە چەند ساڵی خایاندووە لەسەر چوارینەکانی خەییام دەڵێن: ئەو چوارینانەی کەوا ئێمە هەڵمان بژاردوون وەک چوارینەی ڕەسەنی خەییام. لەسەر بنەمای خەمڵاندن و سەلیقەمان بووە بە پەیڤەکانی حەکیمی نیشابوور نەک لە ڕوانگەی بەڵگەوە! چونکە ناگونجێ مرۆڤێکی مەزنی وەک خەییام کە مرۆڤێکی زانا و ماتماتیکزان بووە، ماهیەتی ژیان بباتەوە سەر بادەنۆشی و ڕابواردنی هەرزەکارانە وەک لەم چوارینەیەیدا دەبینرێ : “بەپێی شەرع هیچ تاوانێکم نییە مەگەر نەربازی و مەبازی نەبێت”، یاخود “لەسەگ کەمترم ئەگەر ناوی بەهەشت بێنم”..هتد.

جێی بایەخە مێژووی هاوچەرخی ئێران و بەتایبەت دوای درووستبوونی

دەوڵەت نەتەوەی ئێرانی سیخناخە لەم جۆرە هێڵە و ساختەکاریانە، کار گەیشتووەتە ئەوەی کە کتێبێک بدرێتە پاڵ نووسەرێک، بیریارێک..بۆ نموونە دوو کتێب دراونەتە پاڵ عەینولقوزاتی هەمەدانی، یەکێکیان بەناوی "شرۆڤەی وتە کورتەکانی بابە تاهیری هەمەدانییە" کە هی شرۆڤەکارێکی پاش سەردەمی عەینولقوزاتە، دووەمیشیان کتێبی "خواناسینە" کە لە بنەڕەتدا هی سوهرەوەردییە و دراوەتە پاڵ عەینولقوزات هەمەدانی.

هەرچی سەبارەت بە ناوبانگی خەیام و چوارینەکانیەتی لە ناوەندی ئەوروپادا، لە ڕاستیدا ئەوە پشتڕاستی ئەم چوارینانە ناکاتەوە، چونکە بە وەنا بەناوبانگترین پاچڤەکردنی ئەم چوارینانە لەلایەن ڤیتزجیراڵدەوە ئامادەکراوە بەڵام بە گوتەی مەسعود فەرزادی شرۆڤەکار ڤیتزجیراڵد گوێی نەداوە بەوەی ئەو چوارینانە هی خەیامن یاخود نا بەڵکو ئەو بەوپەڕی ئیشقەوە پاچڤەی کردوون و ئینگلیزاندوونی..

ئەحمەد هەولێری

کورتە چیرۆک\ ڕەژبوون..
نووسینی: ئامانج شەروانی

سەیرێکی کاتژمێرەکەی بەردەمی کرد و وەکوو گوللە لە جێیەکەی دەرپەڕی. دەرگای وەتاخی نووستنی هەژێندی حەڤدە ساڵانی کردەوە، پڕ بە دەنگی خۆی قیڕاندی: (هەژێند، کوڕم، هەستە درەنگە، هەر هەند پێڕا دەگەی!). هەژێند، بۆڵەبۆڵێکی کرد و دیسانەوە پرخەی هاتە. ئاشنا ئەوجارە بە دەنگێکی بەرزتر قیڕاندی: (دە هەستە کوڕی خۆم، بابە درەنگە، کوڕم درەنگە، دە با ئەمنیش بە ئیشە ڕابگەم). هەژێند، باوەشکێکی دوورودرێژی هاتە، و بەنابەدڵییەوە لە شوێنی خۆی هەڵساوە.
ئاشنا، بەرەو ناندینەکە ڕۆیشت، چاپەستێک چای لەسەر ئاگری دانا. چووە لای دەستشۆرەکە و دەموچاوی خۆی بە ئاو و سابوون شوشت، شانەی دارەکەی دایە دەست و خستییە ناو پرچە پەخشانەکەی، هەشتا یەک دوو

جاران ئەو شانەیەی بە پرچە بژەکەی نەهێنابوو، بیری کەوتەوە کە هێشتا نان و ئاوی بۆ پشیلە دووساڵانەکەی دانەنایە. شانەکەی دانا و بەپەلە چوو نانە وشکەکە و جامێک ئاوی لەبەردەم پشیلەکەی دانا. ویستی بچێتەوە بۆ لای ئاوێنەکە و دەست بداتەوە شانەکەی، کەچی دەنگی هەڵچوونی چایەکە ئەوی بەرەو ناندینەکە برد.
سەیری کاتژمێرەکەی کرد، هەشتی بەیانییە، کەمێک ئارام بووەوە: (هێشتا زووە، پێڕا دەگەم). چووەوە بۆ لای ئاوێنەکە، شانەکەی خستە ناو قژە ئاڵۆسکاویییەکەی، یەک دوو جاران پێیدا هێنا. شیڕەی هەژەند، ئەو ناوەی هەژاند: (ئۆۆۆۆۆۆدەەەە، نانم دەوێ). دیسان، وەکوو گوللە بۆ ناندینەکە دەرپەڕی و ماستەکەی لەسەر مێزی نانخواردنەکە دانا، نانە تیرییەکەی تەڕ کرد و دوو چایەی تێکرد. یەکی شیرن شیرن بۆ هەژەند، و یەکێکی تاڵ تاڵ، بۆ خۆی. زەردەخەنەی هاتێ و لە دڵی خۆیەوە گوتی: (تاڵ و شیرن پێکەوە چا دەبن، ئەگەر چا بن).
فڕێکی لە چایەکەی دا، مەڵاشووی سووتا، قومێک ئاوی خواردەوە، یەک دوو کەوچک ماستیشی خستە ناو دەمی، دایکی هەموو جارێک دەیگوت: (ماست هەتوانی سووتانە). هاتەوە یادی کە هێشتا پیسایی پشیلەکەی خاوێن نەکردووەتەوە، بەپەلە چووە خوارەوە تا پیساییەکەی فڕێ بدات. بۆ لای خوانەکە هاتەوە، فڕێکی تری لە چایەکەی دا، سەیری کاتژمێرەکەی سەر دیواری ناندینەکەی کرد. لەناکاو قیژاندی: (هەستە هەژەند، یەکسەر دەبی بڕۆین، بڕۆ خۆت بگۆڕە).

چووە ناو تڕومبێلەکەی، دوو هۆڕنی درێژی لێدا، دوای دوو سێ خولەک هەژەندیش هاتە ناو تڕومبێلەکە. ئەوی بەرەو فێرگەکەی بکرد، و خۆیشی بۆ سەر کاری خۆی. ئەو ڕۆژە هەر لە بیری ڕۆژبوونی خۆی بوو. کەوتبووە نێو گێژاوی ئەندێشان، دەبێت هەژەند ڕۆژبوونی ئەوی لە یاد بێت؟ ئاخۆ دەبێت چ هەژەندێکی بۆ ئامادە کردبێت، لەوانەیە کێکێکی بۆ ئامادە کردبێت؟ یان لەوانەیە دیارییەکی چکۆڵەی بۆ دانا بێت. خۆ ئەگەر ئەوانەش نەبێت، باوەشێکم پێدا دەکات! یان ڕەنگە پیاسەیەکم لەگەڵ بکات!

کاتژمێر پێنجی ئێوارە دەستی لە کارەکەی خۆی هەڵگرت، سواری تڕومبێلەکەی بوو، دەرگای ماڵەکەی کردەوە، بانگی کرد (هەژەند، هەژەند، لە ماڵێی؟) لە جێی وەڵامی هەژەند، دەنگی پلەی ستەیشنەکە هات. بۆ ژووری دانیشتنەکە ڕۆیشت و تەلەڤزیۆنەکەی داگیرساند، خۆی فڕێدایە سەر کەرەوێتەکە. پشیلەکەی پازی دایە سەری و دەستی بە غڕەغڕ کردن کرد، تا بەیانی بەو شێوەیە لە باوەشی یەکتریدا

ما نەوە.

تیشکی هەتاوی بەهێزی بەیانی، وەکوو شمشێرێک پەنجەرەی ژووری دانیشتنەکەی دەبڕی و چاوەکانی ئاشنای کۆرە دەکرد. لە خەو هەڵستا، بەرەو پەنجەرەی ژوورەکە ڕۆیشت، سەیرێکی باخچەکەی کرد، کێشکەیەکی لەسەر گۆڕی شیا بینی.

1- وەتاخ واتە ژوور

2- زۆرێک لە خەڵکی هەولێرێ دایکیان بە ئۆدە بانگ دەکەن.

3- هەتوان واتە مەرهەم.

4- هەژەند واتە سەرسوڕهێن، یان موفاجەئە.

سۆناتای نوستالژیا.. ستیڤان شەمزینی

دەیان جار سوپاسی ئەو “با”یە دەکەم
بۆنی تۆم لەگەڵ خۆیدا بۆ دەهێنێ
دەیان جار ئەو حەیرانە دەڵێمەوە
لە بەر ئاگردانی ستایشدا دەیچڕیت
ئەم دێڕەت لەناو ئەشکەوتی دڵما
دەنگ دەداتەوە:
تۆ بە شیعرەوە جوانیت
بە عەشقەوە جوانتر
دەیان جار بیر لە رابردوو دەکەمەوە
دەمێک لە نێوان دیجلە و فوراتدا
تینووی دڵۆپێک ئازادیی بووم
دەمێکی تر لە نێوان ئەزمەڕ و بەرانادا
تەرمی هیوام بەسەر شانەوە بوو
هەنووکەش لە شارێکدا دەژیم

هەتاو سەری پێدا ناکات
گڕی سووری تۆ دامدەگیرسێنێت
دەیان جار خۆمم بیر دەکەوێتەوە
چۆن دەستمکرد
بە نووسینی چیرۆکی ئەم خۆشەویستییە
بێ ئەوەی هیچ کۆتاییەکی بۆ دابنێم

سەرم لە رابردوودا گیر بووە
نامەوێت بگەڕێمەوە
بۆ ئەم ئێستا تاریکە
من جەنگاوەری رووناکیم
شمشێری دەستم پەلکەزێڕین□ یە
مارشم شیعرەکانی بابا تاهیر و
چاوەکانم دوو گۆمی فرمێسک
کتێبی خەیاڵم هەمیشە سەرخۆش
ئەندێشەم ماڵی پەپولەی عەشق
پەنجەکانم
بۆنی پرچی شیعریان لێدێ
قورگیشم پڕە لە تۆنی گریان
زمانم مۆسیقای سەردەمێکی کۆنە
رۆحیشم پشکۆی داگیرساوی ئەوین
لێمبگەڕێ
با هەر لە رابردوودا بم
من لە زمانی
شەمشەمەکوێرەی ئەم چەرخە تێناگەم
ناتوانم لە کەوتنی چراکاندا
تەماشاقان بم
با هەر نەوەی ئەو زەمەنە بم
ژیان لە بری خوێن
گوڵاوی لێ دەچۆڕا

لەوانەیە پێتوابێت
رەشەبایەکی ناوەختم
رەنگە تۆ لەسەر هەق بیت

لە وەرزی وەرینی رووناکیدا
کێ مۆمی عەشق
لە جەنگەڵی دڵدا هەڵدەکا؟
لە زەمەنی دوگمە و رۆبۆتدا
کاروانی خۆشەویستی
بە هەستی کێدا رەت دەبێ؟
لەوانەیە پێتوابێت
شاعیرێکی شێتم
رەنگە تۆ لەسەر هەق بیت
لەم غروبەدا
کێ هێلانە
بۆ باڵندەی ئەوین چێ دەکا؟
کێ لەسەر پێستی ئەم سەدەیە
وێنەی عاتیفە دەکێشێ؟
بەڵێ، ئەوە بە تەنها خۆمم
لە کێڵگەی دیوانەکاندا
ناسکترین وشە
بۆ پەسنی ژن ئەڕوێنم
بە ژێر بارانە مەستەکانی خۆشەویستیدا
بە بێ چەتر و بێ پاڵتۆ رێ دەکەم
بەڵێ ئەوە بە تەنها خۆمم
لە پەڕاوێزی ژیان و
باوەشی تەنهاییەوە
تاکو قیامەت
بەسەر جەنازەی گوڵدانێکدا
سینگ دەکوتم

پیاسە تسکە.. ئیلهام موڕادی

لەگەڵ یادت قامکەکانم لە لاپەڕەی
ڕۆژ ژمێرەکەم بەجێما

وانەکانی دڵداریم لێون بوو
لە قاپ گرتووە چاوەکانم
وێنەی پڕۆفایەکەت
بۆیە لە هەر چاو ترووکانێکدا
دووپات ئەبی لە شاشەی مێشکمدا
سەرگەردانە بەهەناسەکانتەوە
لێوم
وێرانە ماڵە
خەیاڵم
لە شوێنکی ئەم چیرۆکەدا
شەو بڕیاری لەسەر
قەدەغەیە
پیاسە تسکە
شەقام لەخۆ بایی.

سنە
ئیلهام موڕادی
•

ڕەنووی منداڵێکی ساوا.. دڵکەش قادر

من ئاوام
بە پاوە وێستاوم
ئومێد لەسەر بەرۆکی دڵتەنگی دەنەخشێنم
پێکەنین دەکەم بە شاڕێگەی مانەوە
مانەوە درۆکی جوانە تا هەموان پێبکەنن و
داهاتوو لە چاوماندا بێت.
کەس لە پشتی پەنجەرەوە سەیری
کشانی نەیزەک ناکا
کەس هەواڵی ڕۆیشتن نادات
ئەوەی هەڵی کردوە زیکرەیاتێکی کۆنە لە خەیاڵی بەندبێژاندا

هیچ کەس دەی نایە لاوی محەبەت لە پووچیدا بڕووخێنێ.
کەس بە تەنیشت تارماییدا ڕەتنا بێ
شیعر پردی نێوان دڵک و پەپوولەیە
عیشقی لەدەرچە کەس بەڕێگا تەسکەکانی دەڵێقیدا ناچێتەوە ماڵ
کەس لە باڵکۆنەوە سەیری کەوتن ناکا
ئەوەی ڕێنووی بیرەوەرییە
کوژڕانی منداڵێکی ساوایە.

سلێمانیی
دڵکەش قادر

خەمێکی تری سەرسەری.. شەماڵ بارەوانی

وەرە با سنوورەکانی ئەو هەسارەیە ببڕین و
لە فۆرمێکی تر گەمەی عیشق دەست پێبکەینەوە

وەرە با ڕەهەندەکانی ئەو گەردوونە هەڵبوەشێنینەوە و
کراسی وەرزێکی تر بپۆشین

وەرە با منداڵ منداڵ ببینەوە و
بڕۆینەوە سەر نەسەبی گریانێکی بێعار

وەرە با دەست لە ناکۆکییەکان هەڵگرین و
لە ڕوانگەیەکی شاعیرانەوە تەکڵێ بە فەزای بوون ببینەوە

من نامەوێ چیتر لە سەردابی زەمەنێکی پووچدا سەوەی سەرگەردانی لێبدەم و
لە تخووبی پەرۆزی بیابانێکی بێ مانادا کراسی خۆشباوەڕی لەسەر تەنافی گەمژەیی هەڵخەم

نامەوێ دووبارە دەست لەگەڵ کاروانی فرمێسک تێکەڵ بکەمەوە و
بڕۆمەوە ناو بەتەقەی خەمێکی تری سەرسەری

نامەوێ چیتر نەخشەی نیشتیمانێکی بێ ناونیشان بکێشم و
خەونەکانم لە چوارچێوەی تابلۆیەکی سوریالیستی دا ڕەنگ بکەم